

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.
Egyes szám ára 1 Lel.

Felolós szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Régele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
M megjelenik minden vasárnap.

KRÓNKA.

A régóta huzódó kormányválság ügye az Averescu-kormány lemondásával dülőre jutott. Megbízást a kormányalakításra Take Jonescu, eddigi külügyminiszter kapott, aki a különböző politikai vezérekkel, így Maniu-ékkal is tárgyalt.

Hogy sikerül-e vállalkozása, ő jön-e vagy más, minket a politikai életben mostanig részt nem vett, magyar nyelvű kisebbséget, főképpen, s szinte egészen csak az érdekelhet, tudja-e, akarja-e természetes helyzetünkben, s nemzetközi szerződéseinkben biztosított igazságos jogainkat biztosítani, s ezzel az ország régóta óhajtott konszolidációját megalapozni.

Árisztokrácia — demokrácia.

A politika berkei évtizedek óta a demokrácia jelszavától hangosak.

Ajkukon hordozzák ezt a jelszót a társadalmi élet terén is sokan. Némelyek átértvén és átérzvénn annak jelentőségét, higgadt mérlegeléssel, osztálygyűlölet szítása nélkül, mondhatni államférfiai bölcsességgel foglalkoznak a demokratikus kérdésekkel; mások ellenben, a szó mélyebb értelme nélkül, mintegy visszaélnek a demokratikus szólamokkal. Egyeseknek vesszőparipájuk a demokrácia, azért, hogy párhuzamosan szidalom tárgyává tehessek az árisztokráciát. Ezek szerint rosez minden, amit az árisztokrácia cselekedett, vagy nem cselekedett.

Olvastam olyast a lapokból, hogy az árisztokrácia kizsárolja a népet. De hogy mivel zsárolja ki, arról nem olvastam semmit. A cikkíró maga sem tudná megmondani. Ma azonban könnyen megy az indokolatlan s bizonyítás nélküli szavak oda dobása, mert ritkán akad vállalkozó azok megcáfolására.

Szorosan vett helyi érdek szempontjából az árisztokrácia kérdése reánk nézve érdektelen, mert a Székelyföldnek alig van árisztokráciája. Régebbi időben sem volt. S hogy mégis foglalkozunk ezzel a kérdéssel, oka az, hogy más helyen itt is volt e kérdés tárgyalás alatt.

Demokrácia a szó politikai értelmében népuralmat jelent. Az árisztokrácia azonban nem jelenti a főúri osztály uralmát, minthogy annak kiváltságos helyzete, uralmi joga még 1848-ban megszűnt Magyarországon.

A Magyarországtól Romániához csatolt részekben élő árisztokratáknak (főúrnak) pedig itt épp úgy nincs semmi kiváltságuk, még kevésbé uralmi joguk, mint ahogy nincs még semmi politikai kiváltsága az itt élő összes magyarságnak. Szeretném, ha valaki nekem meg tudná magyarázni, hogy e tekintetben mi a különbség itt az árisztokrácia és a demokrácia között, vagy az árisztokrata és demokrata között? Szerintem ma csak az a különbség, hogy az árisztokratáknak a neve előtt gróf vagy báró rang-

jelzés áll és hogy jobb nevelésben részesültek, mint sok demokrata.

Mondhatnák némelyek, hogy nemcsak a rangban és a nevelésben, hanem a vagyonban is nagy a különbség, mert a grófoknak s a báróknak nagy birtokaik vannak. Tegyük fel, hogy úgy van, amíg a földreform-törvény értelmében el nem veszik.

Ugyde a marosvölgyi, oltvölgyi, kovásznai, máramarosi, küllövölgyi stb. fatermelő náboboknak és a brassói, nagyzebeni, segesvári posztó- és bőrgyárosoknak, valamint az aradi, temesvári, nagyvárad, marosvásárhelyi más nagy iparosoknak, akiket, ha tetszik névleg is elősorolhatunk, továbbá a sok banktőzsernek, ugy nemkülönb a sok száz hadimilliomosnak még sokkal nagyobb vagyona van, mint a romániai magyar árisztokratáknak. Hogyan van, hogy ezzel a plutokráciával — másként pénzárisztokráciával — mégis senki nem foglalkozik?

A regátbeli román árisztokráciával sem foglalkozik senki, még a román lapok sem, abban az értelemben, mint a magyar árisztokráciával, holott a román árisztokrácia ma egyedüli, amelynek a politika terén szerepe van s amely gazdasági téren is uralmat gyakorol. Nem, mert a román lapokban és a román férfiakban sokkal több a tisztelet és megbecsülés a történelmi családok iránt, akik megalkották, fentartották és megnagyították a hazájukat, mint a magyar demagógokban.

A Magyar Szövetség ügyét is az árisztokráciával hozzák kapcsolatba, azt állítván, hogy

Hiszen tudnók mi...

Javakorbéli székely testvérem azzal áll elő, hogy másoktól úgy hallá szóbeszéd közben, azok meg újságból olvasták: nem diszoklevél kéne a székely anyáknak, hanem arra kell megtanítani a székely gazdát, hogy egy hold földön miképpen lehet 10—15 mázsa búzát termelni, úgy mint Németországban!

Megnyugtattam mindenekelőtt a székely testvéremet, hogy ez nem új találmány s nem most beszélünk és olvasunk erről először. A Földműves Szövetség alakulásának is egyik célja ez volna, de értesse meg társaival, hogy ennek sok akadálya van, amit közös munkával lehet legyőzni, elhárítani csak.

Hiszen tudnók mi... csak lenne minden községben a gazdakör megszervezve igazában és életképesen, nemcsak az elnök s a tisztikar megválasztásában merült volna ki igen sok helyen áldástalan ténykedése... tudnók mi, hogy miképpen kell ezeket a gazdaköröket a munkában egyesíteni, csoportosítani és az egész fajunk érdekében kiható munkát végezni együtt.

Hiszen tudnók mi... hogy ifjabb, világlátott, idegenben szenvedett testvéreinkben mennyi tanului, haladni vágyás van, melyet hasznos irányba tudnánk terelni és felhasználni, csak volna összetartás otthon a kis székely falukban, a faluk után a járásokban, a járások után egy megye földművelő népe között.

Hiszen tudnók mi... csak lenne egy kis bensőséges, igazi lelkesedés, őszinteség, megér-

ez a főúrnak érdekeinek védelmére létesült. Hol vannak azok a főúrnak Udvarhelymegyében, Csikvármegyében, vagy Háromszék- s a többi székely vármegyében, akiknek érdekeit a Magyar Szövetségnek kellene megvédelmeznie. Udvarhelyvármegyére nézve a példabeszéd azt tartja, hogy Bögözön fölül a harcra s a mágnás nem él meg. Hogy azon alól megéle, arról nincs szó, de tudjuk, hogy a vármegye egész területén alig van több egy pár mágnás családnál. Csikban egyetlen egy sines, Háromszéken is pár familia, akik közül egy sem szorul a Magyar Szövetség védelmére, vagy támogatására. Ugyde ferde helyzetbe kell a szövetséget beállítani, hogy annak valódi célját letompíthassák és iránta a magyarság zöménél bizalmatlanságot kelthessenek.

Nehogy félreértés legyen. Nem az árisztokráciát veszem pártfogásomba. Annak, ismétlem, erre nincs szüksége, hanem székely véreimet kívánom felvilágosítani és tisztán látását biztosítani, azokkal szemben, akik hályogot szeretnének vonni a szemére.

Hatalmi törekvéseikben szertelenkedők merkedésére tiltatott be a Magyar Szövetség működése. De reméljük, hogy az igazság mielőbb kiderül s a magyarság politikai szervezkedését mi sem fogja gátolni többé. Működni fog a demokrácia jegyében, de kebelébe fogadva minden megértő és érdemes magyart, legyen az bár árisztokrata, avagy plutokrata! A zavart csinálóknak pedig oda fogja kiáltani: *hátrább az agyarakkal!*

Sz. Szakáts Péter.

tés csak minden község 20—50 embere között s ne az a hagyományos szalmaláng lelkesedés, mely füt, fát ígér, kiabál, ahol nem kell, ahol pedig kellene helytállani, félrehúzódik, hallgat, kivált, ha zsebról, fizetésről van szó. Sajnálattal, szomorúsággal látom, hogy vannak gazdakörök, melyekből az ez évi tagdíj sem folyt be. Milyen csekélység pedig az a 10—12 leu. Csak igaz lelkiismerettel vallja be, ismerje be minden székely testvérem, hogy tiz annyit nem költ-e el évenként hiábavaló, haszontalan dolgokra?

Hiszen tudnók mi... csak alapozhatnók meg az „árucsarnokot“ annyira, hogy a kezdethez legszükségesebb tőke kéznél lenne, hogy indulhatnánk szász nemzetiségű gazdatársaink nyomában s éreznók meg, látnók be, hogy mint nemzetiségi kisebbség a magunk erejére, összetartására vagyunk utalva s ha nagy lelkesedéssel megindult, óhajtott, várt szervezkedésünk után nem akarunk a lesajnálás és nevetség tárgyai lenni, akkor ki a küzdőterre, szóval, tollal, lelkesedéssel, lelkesítéssel felrázni az álmosokat, szunnyadókat, kicsinyhitűeket, közönyösöket.

Hiszen tudnók mi... sok szépet, életrevaló hasznos dolgot megvalósítani, alkotni... csak félannyi lelkesedés lenne a kivitelben, mint amekkora volt a megalakulás idejében. Nyert ügyünk lenne!

Még nem késő... vérünkbe, életünkbe vágó kérdés, ne késlekedjünk!

Közgyűlést tart f. hó 18 ikán, vasárnap, d. u. 3 órakor az itteni Ipari- és Gazdasági Hitelszövetkezet. A közgyűlésen előterjesztik az 1920 évi számadásokat.

Vizsgálják fölül az adóbecsléseket.

— Küldöttségjárás a prefectusnál. —

A magas és aránytalan adóbecslések miatt vármegyeszerte felbredt nyugtalanság és elégedetlenség következtében és ennek kifejezésére — a vármegye minden részéből, minden rendű és rangu adófizetőből összesereglett — népes küldöttség jelent meg f. hó 15-én csütörtökön délelőtt a vármegye prefectusánál. A prefectus a küldöttséget, melynek soraiban a vármegye néhány románlakta községe is képviselve volt, annak nagyszáma miatt, a vármegyeház kis tanács-termében fogadta.

Először Ugron Zoltán szólott, aki hangzottatta, hogy a megjelenés célja nem magával a törvénnyel szemben való állásfoglalás — mert a törvény ellen izgatni senki sem akar — hanem a végrehajtás közben szenvedett sérelmekre keresnek orvoslást. Majd átadta a szót Elekes Dénes dr. ügyvédnek, aki a panaszokat hosszabb beszédben, meggyőző érveléssel tárta a prefectus elé.

Elekes dr. a közigazgatási bizottság ülésén elmondott nagyszabású beszéde főbb adatainak és érveinek felsorakoztatása után, még több új szempontot és frappáns esetet említett fel. Foglalkozott a lakásüggyel, melyben a bizottságok mostani eljárása csak visszaesést fog okozni, s a kis existenciájú lakók leromlását. A gazdák, kereskedők, iparosok szempontjából egyaránt létérdek, hogy a mostani adóbecslések fenn ne maradjanak. E felfogásban osztoznak a megjelent román nyelvű adófizetők is. Szükséges, hogy a vármegye egyes vidékei, s az összesnek a más vármegyékkel szemben mutatkozó becslési aránytalanságain — a közig. bizottság ülésén kért külön bizottság kiküldetésével, általános revízióval — segítsenek. Ehhez a prefectus közbenjárását kéri.

A prefectus válaszában örömet fejezte ki, hogy a lakosság maga a törvény helyes szociális intencióit elismeri. A becslobizottságok munkájában hibák, visszaélések valóban fordultak elő, visszaélés alatt azonban ő nem szándékos rossz-hiszeműséget ért. A történet oka inkább egyesek tájékozatlansága, a közérdeknek helytelen felfogása és a közegek tulbuzgósága. Kirívó ellentét például, hogy míg az itteni Ernst-féle cukrázda épületét 200.000 leura becsülték, Keresztúron egy lakás bérértékét 5 leuban állapították meg, vagy az, hogy a keresztúri első minőségű földek bérértéke 90 leura van taksálva, míg ugyanakkor a lövételeké 200 leura. Általában az esetek nagyrésze arra vall, hogy a bizottságok sok helyen sötétben tapogatóztak, kellő ismeretek és megfontoltság nélkül működtek. Ezért, ami tőle telik, mindent megtesz az orvoslás, a külön bizottság kiküldése érdekében. Viszont óhajtaná, hogy a lakosság körében, mint Angliában, kifejlődjék az az adómorál, mely az igazságos adózásnak a közérdekből való szükségességét elismerné. Ez felfelé hatva, megjavítaná az adóról való egész közfelfogást. Végül esetek, adatok közlését kérte, hogy felterjesztését megtehesse. Viszont azt határozottan kijelentette, hogy kizárt dolog, mintha a vármegyével felsőbb irányításra bánnának el a bizottságok kivételes szigorúsággal.

Elekes dr. a prefectus jóindulatú szavaiért a küldöttség köszönetét nyilvánította. Utána még Szakáts Péter említett fel néhány — különösen Bikafalván előfordult — esetet, melynek — ha írásban közöltetnek — a prefectus szintén megvizsgálását igérte.

Iparosok köréből.

— Befejezés. —

Kérdem iparos társamtól, valósíthat-e meg ennél szebb célt egy törvény, korlátozza-e az egyént, vagy egyéni szabadságot, ha az a közérdek javára munkálkodik. Természetes, hogy mindenkinek vannak elvei, meggyőződései, melyeket elvitatni nem lehet, de iparos társamnak, mint széles látókörrel bíró iparosnak be kell ismernie, hogy vannak közöttünk még mindig olyan emberek, akiket nem lehet fegyelmezni — és ez emberi hiba — az egyéni szabadságukat többre becsülik, mint egy város iparosságának közérdekét. Aggodalommal állapítja meg, hogy a kényszerfentartás miatt azok az egyének, a kik helyes irányu működést akarnak kifejteni, a felszínen uralkodók miatt nem tudnának maguknak pártot szervezni és kilépésükkel nem tudnák azok

uralmát lehetlenné tenni. Az ipartestületi törvény megadja minden egyes tagnak a lehetőséget, hogy sérelme orvosoltassék. A törvény előírja, hogy ha valamely tagnak sérelme van, bármikor 8—10 tag aláírásával rendkívüli közgyűlést hívhat össze. Ez az intézkedés magában foglalja az egyéni szabadságot, a kisebbségi jogokat a többség akaratával szemben. A törvény még tovább megy és tágabb teret biztosít a kisebbségnek. Ellenőrzés alá rendeli a többség határozatát, ha ez nem felel meg a kisebbség fenti kívánásának és ha az ellenkezik a törvény szellemével, kirendeli az iparhatósági biztost.

Ebből világosan látható, hogy a törvény milyen humanusan és körültekintéssel gondoskodik minden egyes ipartestületi tagnak jogairól.

Ismervé iparostársam eddigi önzetlen munkálkodását a köz javára, nem hiszem, hogy előre már pártoskodásra gondolt volna. Nem tudom elgondolni, hogy egy ipartestületben mire való a pártoskodás és pártok szervezése, és az iparosok között a turáni átok fejlesztése.

Mire való az össziparosság által megválasztott testületi előjárók? Oda bizonyára olyanok lesznek megválasztva, a kik bírják az iparosok teljes bizalmát.

Hogy önként minden kényszer nélkül a köz javára hasznos munkát végezzünk, ahhoz egy magasabb eszménység kell, amely értékelni tudja a köz javára való munkálkodást.

Minden iparosnak meg kell értenie, hogy a társulás kötelességekkel és áldozattal jár, az egyéni érdekeket és személyes szabadságot a köznek kell alárendelni, nem szabad, hogy az ember csak önmagát szeresse. A szeretetet ki kell terjeszteni az egyénekre is, a szeretet össze kell, hogy hozza az egész iparostársadalmat.

Ezért szilárd meggyőződésem az, hogy nekünk szükségünk van az Ipartestületre. Ennek a

Kiket sujt az új adórendszer?

Ugy látszik, egy kis törvényismertetés mármár tengeri kigyóvá nővi ki magát. A „Székely Hírek” 53. számában megjelent cikkre röviden válaszolok, nehogy hallgatásom meghátrálásnak tűnhessék fel, de ebben az ügyben jöhet aztán égszakadás, — földindulás — siket leszek, vak leszek, mert úgy hiszem, a lapok nem arra valók, hogy két ember erőpróbálkozásait minduntalan vetített képeken mutassák be az olvasóközönségnek.

Rövid leszek. Mi is van azzal a régi 70 koronás s a jelenlegi 200—300 leus adóval! Az előbbi kifizetésére kellett 23 véka buza (a 4 kor. csak 15 véka) s ma „megmaszlagozott” lelkületű szegény ember, kinek bőrével akarják a nagy tőke piszkos érdekeit betakarni, 4 véka buza árával kifizethetted évi összes adódat. Igaz, ma talán így van. Álljunk meg azonban egy szóra! A múlt évek gyenge terméshozamai nem igen adtak a gazdáknak annyi gabonát, hogy abból eladára is jusson, sőt azok a bizonyos, példának felhozott 20 holdas gazdák, feltétlenül vettek és nem adtak el gabonát. Különben is a gazda terményeiért ha ma megkapja a 20—25; állataiért a 10—15 szerez árat, ezzel szemben lábbelijét, kalapját, sapkáját, gyolcsát, kartonját, fejkendőjét 50—60-szoros, dehánnyát 35, gyufáját 50, petroleumját 35, gazdasági eszközeit 60-szoros áron szerezheti be. A háború előtt egy jó tinója árából kifizette egész évi adóját; családját ellátta lábbelivel, s ma, érdeklődjék csak uram, hogy egy 400—500 leus tinó árából mit vásárolhat be? Azt mondják, ezután nem kell községi pótdót fizetni, de csak úgy mellesleg kérdem: kötele-e minden község a csendőrség, a katonaság, a főszolgabíró stb. részére évenként bizonyos mennyiségű szénát, szalmát, zabot beszolgáltatni, kötele-e minden község a csendőrség részére pihenő-szobát állítani; azt megfelelő butorzzattal és ágyneművel ellátni, abban fűteni, azt világítani és takarítani, a körorvosok lakbéréhez hozzájárulni, kényszerfuvarozást, közmunkát teljesíteni. Pótdó ez az egyesre nézve, vagy sem?

En a nép félrevezetésében sohasem munkáltam, a „megmaszlagozott” lelkületű szegény ember” lelki világát sohasem igyekeztem még jobban összezuzni, hívjuk csak tetemre azt a népet, ő a legilletékesebb annak kijelentésére, mikor és hol akartam a helyes utról letériteni? Vezér nem vagyok; kisebb ember vagyok én annál, semhogy egy nép vezértségét vindikálnám magamnak, de vagyok a nép szerény munkása, ki élete legnagyobb boldogságának tartaná, ha ez a sok szenvedésen, csalódáson keresztül ment nép végre csendes révpartra érve békében fejlődhetnék, s az ősei vérével, porával megszentelt rögön, nyugodtan hajthatná fejét pihenésre. De

szervnek hiánya miatt az iparosság fejlődése, haladása ki van zárva. Ebben a kényszerűtársulásban látom a jövő iparostársadalom ipari demokratikus fejlődését, az egy az egészért, és az egész egyért elve alapján. Itt ismerik meg egymást az emberek és munkálkodnak egy békésebb, és boldogabb jövőért és munkálkodnak gyengékért és erősekért egyaránt. Itt döntik halomra azokat az elveket, a melyek még ma is az iparostól elválasztják. Itt dobbannak össze a szívek, fogóznak össze a kerges kezek, egy cél érdekében, mindnyájunk boldogsága javára.

Ezeket az elveket kell, hogy az ipartestület megvalósítsa, ezekért az elvekért, azt hiszem, iparostársam is szívesen elvejtí egyéni szabadságát és csatlakozik az én elvemhez.

Még csak annyit akarok felemlíteni, hogy iparostársam egyesülési terve, hogy az ipartestület társuljon a Polgári Körrel, gyakorlatilag kivihetetlen.

Én tisztelem a Polgári Kör nagybecsült vezetőségét, ismerem önzetlen, fáradságos munkáját, szerencsésnek érzem magamat, hogy választmányi tagja lehetek egy ilyen kulturális intézménynek. Szerény véleményem az, hogy a kör ipari szakdolgozókkal és mindennapi kicsinyeskedésekkel nem foglalkozhatik. A Polgári Körnek más a hivatása; oktasson, neveljen, legyen helyisége a kifáradt iparosnak szórakozó helye; találja meg az iparos benne a vendégszeretetet. Mindennapi tülekedést azonban ne vigyünk a körbe, hagyjuk meg biztos és nyugodt fejlődésében. Válasszuk ketté a nevelési kulturát az ipari kulturától, maradjon az előbbi a Polgári Körnek, az utóbbi az Ipartestületnek, mert megtörténnék az az eset, ami az egyszeri emberrel, hogy egy útésre sok legyet akart fogni, és mikor kinyitotta a marokát, nem volt benne semmi. Nagy János, iparos.

ugyanakkor ne akarjon senki s ne akarjanak azok, kiknek valójában egy idegszáluk sem közös e néppel, folyton a nép önzetlen jóbarátává feltolni magukat, mert a nép nem szenved beteges képzelődésben, a nép tudja és látja, kik a barátai és jóakarói, éber figyelemmel kíséri azokat a maszlaghíntókat. Ezzel el is érkeztünk ahhoz, a mit én többször ostromolni igyekeztem, „sokan személyes ambícióból, az idealizmus régiójából lecausva, személyes érdek szerzésére használják föl” az elég szociális alapokra helyezkedő adótörvényeket. Tehát ugy-e mégis csak volt hiba itt és amott, s a hibákat felföldni nem izgatás, hanem érdem rámutatni arra, hogy a „székelység kavicsos hegyháta” nem azonosak a Bánát televényes kalászt ontó földjeivel” s a tulmaga becslésen feltétlenül változtatni kell, — nem általános cselekedet.

Ezek után még csak ennyit: Ha a jelenlegi becslések megállanak, majd két év múlva beszéljünk arról, megbírja-e a nép a terhet, vagy sem? Addig jó éjszakát! Varró Elek.

IRODALOM.

(Magyar Nép. Erdélyi Magyar Naptár.)

Sok lehangoló dolog van, ami a jelen körülmények között az emberek kedélyére ólomsúlyként nehezedik. Első, hogy többet ne is említsünk, a megélhetésnek nehézsége, amiért mindenkinek erős küzdelmet kell folytatnia. Az élet küzdelmei, szenvedései és megpróbáltatásai közepette van azonban egy-egy vigasztaló mozzanat is, feltűnik egy-egy biztató szírvány is, hogy végleg ne essünk a pesszimizmus sötétségébe. Ilyen biztató szírványnak tartom én az erdélyi irodalom új hajtásba való szökkenését. A jó irodalom, a jó könyv olyan, mint a jó barát: osztozik örömeinkben, vigasztal fájdalmunkban. Az erdélyi irodalomnak két friss hajtása került a kezembe a napokban. Az egyik egy heti lap, a másik pedig egy naptár. A heti lapnak címe: „Magyar Nép”, a naptáré pedig: „Erdélyi Magyar Naptár”. Mindkettő határozott nyeresége a csatolt területek magyar irodalmának. A Magyar Nép hétről-hétre könnyen folyó stílusban ismereti a külföld és belföld nevezetesebb eseményeit s amellet állandóan szórakoztató olvasmányt is ad. Iparos, földmivelő, kereskedő és tanult ember egyaránt megtalálja benne a maga olvasni- valóját s mindezt potom árért, évi csekély 44 leuért. Csak két liter borral kell az embernek kevesebbet innia, s meg van az egész évi tanulmányos és szórakoztató olvasmánya. Az Erdélyi Magyar Naptár pedig, — nem nagyitunk, amikor

azt mondjuk, hogy a naptáirodalomnak valóságos szenzációja. A megbízható naptári részen kívül a tanulságos, ismeretterjesztő és szórakoztató olvasmányoknak valóságos tárháza, kincseshányója. Erdélyi írói világának színe-java vonult fel benne legjobb írásával. A tiz ivre terjedő gazdag tartalmu naptárt a képeknek, a sikertült illusztrációknak egész sora díszíti. Minthogy tartalma nem efemer becsű, hanem minden cikke egyaránt irodalmi értéket képvisel, könyvtáraknak is beszerzésre igen ajánlható. Tömeges megrendelésnél egy darab naptár ára 9 leu. Ugy a Magyar Nép című lapot, valamint az Erdélyi Magyar Naptárt meg lehet rendelni Kolozsvárt a Minerva Irodalmi Részvénytársaságnál. A lap kiváló szerkesztése és a naptár gazdag összeállítására Gyallay Domokost, a jeles író dícséri. B. L.

HIREK.

December 17.

Misszió

van városunkban az advent e hetében. A borús lelkek számára akarják széppé, fényessé tenni az örömhirdető karácsonyt. Misszió... Husz éve volt itt utóljára. Azóta sok idő eltelt, sok minden történt... P. Trefán Leonárd ferencendi provinciális, a „Hirnök” érdemes szerkesztője vállalkozott a lélekemelő feladatra.

Két beszédet mond naponként a ferencendiek templomában, melyet a megértő hívek most már teljesen megtöltenek. Este 8-kor vallásos jellegű konferencia-estélyt tart s a hallgatóságot, felekezeti különbség nélkül, lebilincseli választékos előadásával, nagy tanultságával s kiváló szónoki képességével.

Keményen s szívrehatóan ostromozza a modern erkölcsstelenség félszégeit, tulkapásait, a hívek közönyét, a modern koraérettséget, az egyszerű meleg családi tűzhelyek elhidegülését. Beszél az Isten iránti alázat, a bűnbánat s a nemes munka okozta igazi kedély szükségességéről. Beszél az egyetértésről és szeretetről, mely csak egyedül van hivatva nekünk szebb, boldogabb jövőt biztosítani. M. L.

Halálozás. Dr. Szigethy József szül. Stratzinger Tercsi, berettyószépiaki orvos neje, f. hó 8-án a nagyváradai izr. kórházban meghalt s 10-én d. e. temették el Nagyváradon. A fiatalon elhunyt uriaszony városunk előkelő köreiből általában tisztelt és közszeretettel örvendő egyéniség volt s váratlan halála mély részvétet keltett. Férje, gyermekei és anyja, özv. Stratzinger Emilné, kir. tanácsos, pénzügyigazgató özvegye és előkelő kiterjedt rokonság gyászolják.

„Hirnök” irodalmi-est. A helybeli Ol-táregylet, a Hirnök című folyóirat írói gárdájának bevonásával 18-án, vasárnap este *pont 6 órai kezdettel* nagyszabású irodalmi és művész-estet rendez a főgimnázium tornacsarnokában. Az est műsora a következő: 1. Megnyitó. Mondja: Pál István apát-plebánus. 2. Révffy Géza: Rendületlenül. Éneklé a Székely Dalegylet. 3. Költő-ményeiből felolvás dr. Papp Jánossy Béla, a Hirnök társzerkesztője, az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes tagja. 4. Schubert: Sonata. Zongorán játsza: Hargita Beatrix. 5. Beszédet mond: dr. Hirschler József prelátnak, kolozsvári plebánus, az Erdélyi Irodalmi Társaság disztagja. 6. Haydn: Quartett 72. Előadják: dr. Filó, dr. Peltzer, Bányai és dr. Voszka. 7. Záró beszéd. Mondja: P. Trefán Leonárd, ferencendi tartományfőnök, a Hirnök szerkesztője, az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes tagja. 8. Népdalegyveleg. Éneklé a Székely Dalegylet. Belépő díj tetszés szerint. A rendezőség az érdeklődők pontos megjelenését kéri, minthogy előadás alatt az ajtók zárva lesznek.

Új maximális árak. A polgármester a város területére f. hó 15-től kezdődő érvénnyel a következő árszabást állapította meg. *Hus, asz és szalonna félék:* Marhahus (hátulja) I. oszt. 4 leu, marhahus (eleje) II. oszt. 3, bivalyhus 3, borjúhus 4, sertésus 12, juhhus 3, sertésuszir 32, nyerszalonna, zsirnak való 24, hárj 26, fehér sózott, friss szalonna 26, fehér sózott szalonna, száraz 28, paprikás vagy csemege szalonna 32, füstölt szalonna 32, vegyes felvágott 16, nyári szalámi 14, téli szalámi 60, száraz kolbász 12 leu. *Pék-sütemény és lisztfélék:* Barna kenyér kg.-ja 4-50 leu, fehér kenyér kg.-ja 5-80, 0-ás liszt 6-80, főző liszt 5-80, kenyérliszt 4-50, tengeri liszt 3-60, kifli vagy zsemlye 3-3 drb. 1 leu. *Vegyes élelmi-cikkek:* Tehéntej 1 liter 2 leu, bivalytej 1 liter 2-50, tejfel 1 liter 10, falusi vaj kg.-ja 30, teavaj csomagolva 35, tehénturó 15, csemege turó 30, juhturó 24, juhsajt kg.-ja 20, orda 12, tojás drb.-ja 1 leu.

A ref. kollegium f. hó 10-iki estélye hosszú idő óta a legnagyobb sikerű estélyek egyikének tekinthető. Az intézet lelkes vezetői, tanulmányosága, a színlelőadás szereplői nem fáradoztak hiába, az előadás zsufolásig telt ház előtt folyt le, mely végig hálás érdeklődéssel figyelte a korhű jelmezekben, stílusos díszletezés keretében bemutatott Kisfaludy-vígjáték (Csalódások) ügyes és legjobb igyekezettel játszó szereplőit. Hogy a kedves ódonoságu, de különben igénytelen és naiv leleményű vígjáték előadása így megfogta a közönséget, annak érdeméből a kiváló ízlésre valló, sikerült díszletek festőjét, Haáz F. Rezső tanárt, a darab gondos betanítóját: Nagy Elemér tanárt s mint rendezőtársát: Z. Sebess József tanárt jelentékeny rész illeti meg. A szereplői ifjúságból Szabó Judith, Zárug Sári, Duka Irén értelmes beszédükért, szerepeik minden részletének gondos kidolgozásáért érdemelnek dicséretet. Benedek Boriska egy vén kisasszony szerepét eredeti komikummal, mulattatóan alakította meg. Ugyancsak igen ügyes, mulatságos alakítás volt a Dronca Valéri, Vida Andrásé és Kelemen Károlyé, szerepeik karakterét is mindnyájan markánsul éreztetni tudták. Igen sikerült és rokonszenves volt Solymossy János alakítása, a gróf Elemir érzelmesen komoly szerepében, ugyszintén igen megnyerő és kedves Baczó László, mint dőlceg fiatal hadnagy; egy ügyefogyott kertész szerepében Mester József s mint inas Kiss Árpád. A bőven kijáró tapsokat mind megérdemelték. Előadás után a közönség a kollegium új épületébe átvonulva, nekiláthatott a bőséges változatos bufféknak, hol a finom ételeket és italokat — valóban szolid áron — a vállalkozó urilányok és asszonyok szolgálták fel. A nagy étteremben pedig megindult a táncmulatság, mely reggelig tartott. Az intézet elszámolását s a közreműködőknek, adakozóknak szóló köszönetnyilvánítását, térhiány miatt, jövő számunkban közöljük.

Az alsósófalvi tűzkárosultak javára Sebess János dr. 100 leut adományozott szerkesztőségünknek.

Táncestély. A 105—106 os gyalogezred tisztikara, vasárnap, esti 9 órával kezdettel a vármegyeház dísztermében nagyszabású táncestélyt rendez. A tiszta jövedelmet jótékony célra fordítják. Tombola és buffé is lesz. Belépő díj: Személyjegy 20 leu, családjegy 40 leu. Az estély iránt élénk az érdeklődés.

A vármegyei nyugdíjasok közül többen panaszkodják, hogy amíg a többi nyugdíjasok nyugdíjait régotha 1:1 arányban kapják, addig javukra ez a felemelés még mindig nincs keresztül vezetve. Pedig a hideg idők beállta, a karácsony közeledése indokoltá tenné, hogy az ő szűköss helyzetük is figyelembe vétessék s törvényes járandóságukhoz végre hozzájuthassanak.

A színházak karácsonyáról közöl cikkeket, képeket, rajzokat a Színház és Társaság december 24-iki gyönyörű karácsonyi albuma. A karácsonyi könyvpiac eseménye lesz ez a szám, mely egy tartalom, mint kiállítás tekintetében felülmúlja a népszerű lap eddigi összes kiadványait. A karácsonyi albumot a lap negyedéves előfizetési díjtalánul, ráfizetés nélkül kapják meg, ezért ajánljuk, hogy a rendkívül mérsékelt előfizetési árat, negyedévi 35 leut küldjék be a lap olvasói a kiadóhivatalhoz (Cluj—Kolozsvár, Str. Juliu Maniu, Szentegyház-u. 6.), mert így igen sok kedvezményhez jutnak hozzá. A karácsonyi szám egyébként kapható lesz az összes vidéki és vasuti lapárúitoknál.

A Hargita december 3-iki estélyéről írott mult számbeli tudósításunkban tévedés folytán nem volt megemlítve Németh Andor, aki egy tréfas monologban nagyon ügyesen, sok derűtséget keltve, mint nőimitátor szerepelt.

Az elemi népoktatás Udvarhelymegyében. A kolozsvári közoktatásügyi államtitkárság hivatalos lapjának, a Buletinul Oficial-nak november 15-iki száma érdekes adatokat tartalmaz. Megtudjuk belőlük, milyen állapotban volt az elmúlt évben az elemi népoktatás ügye vármegyénk területén. A közölt adatok szerint 1920-ban 91 állami, 1 községi, 5 gör. kel., 34 róm. kath., 25 ref., 10 unit., 3 ev. luth. és 2 társulatok által fenntartott elemi iskola működött a 136 községet számláló megyében. Románul tanítottak 14, magyarul 154, németül 3 elemi iskolában. Az 1918 évi állapothoz viszonyítva az elemi iskolák száma növekedett 21 ujonnan nyitott iskolával. Ezek közül román nyelvű 9, magyar nyelvű róm. kath. 2, ref. 7, unit. 3. Az iskolaköteles gyermekek száma 11,939, egy-egy iskolára tehát körülbelül 70 tanuló esik. Mindebből az állapítható meg, hogy a népoktatás ügye fejlődést mutat, de a magyar nyelvű elemi iskolák száma sehogyan sem áll arányban a román nyelvű iskolák számával, lévén a megye lakosai között, ugyancsak a hivatalos lap közlése szerint 111,345 magyar anyanyelvű és csak 4675 román ajku. Ha a magyaroknak épp olyan arányban adnának iskolákat, mint a románoknak, akkor a megyében nem 154, hanem 220 magyar iskolának kellene léteznie. Emellett az is nyilvánvaló, hogy a különböző fe-

lekezetek derekasan kiveszik a részüket a népoktatás nagy munkájában s ezért őket a legnagyobb elismerés illeti meg.

A tél küszöbén.

Nyári ősz járt, lagymatag.
Abba voltam: tél se lesz.
S lám, hirtelen hó meeszez,
S csonttá fagyott a latyak.

Boldog, kinek jó meleg
Bundája meg háza van,
Burdasabbban száz arany
S így köszönti a telet.

De számomra nincs vigasz.
Ruhám, házam, kenyérem
Elvitte a szittyadac.

Nem maradt más: két kezem.
S most ha jönnek csuf napok:
A markomba fujhatek!

Farcádi.

A Székely Dalegyletnek f. hó 26-án, karácsony másodnapján este 8 órakor a Bukarest szálló színháztermében megtartandó, táncdal egybekötött hangversenyére lázasan folynak az előkészületek. A Dalegylet mindent elkövet, hogy változatos műsorával a legkellemesebb szórakozásban részesítse a műélvező közönséget. Evégből új számok beállításával változtatott a szokásos hangversenyek programján. Az érdekes műsort, melyet, térszűke miatt, jövő számunkban közölünk, reggelig tartó tánc fogja követni. Helyárok plakátokon, valamint jövő számunkban lesznek feltüntetve. Jegyek előre válthatók 22, 23 és 24-ikén a Könyvnyomda r.-t. üzletében, 25-én és 26-án d. u. 3 óráig a Szilágyi-féle cukrászdában, 26-án este 7 órától a pénztárnál.

A tűzifa árát ujabban mindentelé maximumálják. A város területére nézve az árak a következőképpen vannak megállapítva. Házhoz szállított 1 köbméter tiszta (bogmentes) tűzifa 60 leu, gyöngébb minőség 50 leu; 1 ól (8 kbm.) tűzifa 400 leu, 1 kbm. gömbölyű fa 35 leu. Vaggonfa, 10 000 kg. 1800—1900 leu, felvágott tűzifa, métermázsánként, házhoz szállítva 32, a faraktárban 28 leu.

Karácsonyi ünnepség. A róm. kath. elemi és polgári leányiskola (apáca-zárda) növendékei f. hó 22-én este 7 órai kezdettel a róm. kath. fü-internátus nagytermében karácsonyi ünnepséget rendeznek, melyre tisztelettel meghívja az érdeklődő közönséget az intézet előjárósága. Színpadon: 1. Tordai G. E.: Az árva karácsonya (dalgjáték). 2. Tordai G. E.: A tél regéje (dalgjáték). 3. Pailler—Feller: Két anya (énekes színmű 4 felvonásban). Az ifjuság részére dec. 20-án délután 4 órakor lesz az előadás.

Fest, tisztít: SCHMITZ Odorheiu-Székelyudvarhely.

A luxus és forgalmi adótörvény 17 art. értelmében érdekelteknek tudomására hozatik, hogy mindazok, kiknek vadász és luxus fegyverük van — valamint automobil, motoros kerékpár, személyes használatra szánt, akár nyerges, akár kocsi elé való lovak, rugós kocsijuk, a kereskedői árucikkek hordására szánt járműveik, vagy bármely iparág gyakorlására szánt lovak vannak, a felsoroltakat a saját körzeti adóhivatalnál raktáron levő, a feleknek ingyen kiszolgáltató nyomtatványon 1922 január 1-ig multhatatlanul jelentésk be.

A soffőröket, kiknek autóvezetési bizonyítványuk van, felhívja a rendőség, hogy jelentkezzenek, mivel egy újabb rendelet szerint, a régi bizonyítványok ujjakkal cserélendőek ki.

Olvassa el a Tükör legújabb számát, melynek minden cikke szenzáció. A lapot megrendelheti Cluj—Kolozsvár, Str. Juliu Maniu (Szentegyház-u.) 6. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal!

A látványosságok, színházi és más előadások alkalmával megjelenő közönséget illetékes helyről figyelmeztetni kívánják, hogy jegyét ne dobja el idő előtt, mert az ellenőrzéssel megbízott járóékek Közégek annak előmutatását kérhetik.

Hurokra került tolvaj. December első napjaiban Tassaly József helybeli mészárosból, zetalaki származású szolgálja, Péter Sándor 2 zsák kukoricát lopott. Zsákmányát éppen értékesíteni akarta, mikor észrevették, erre ő a zsákok hátrahagyásával elszaladt s azóta nyoma veszett. E hét csütörtökjén azonban, kézi szánkót húzva, melyen fát hozott árulni, ismét megjelent a városban, de rajta vesztett, mert Grama György rendőr felismerte és lefűlte. Átadták az ügyészségnek, miután a kukorica ellopását boismerte. A gazdájától egyidejűleg eltűnt 635 leu értékű egyéb holmi eltulajdonítását azonban tagadja.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKUL

gyönyörű színekben
kötött teveszór női
kabátok, sapkák és
sálak, csodaszép
nyakkendők. —

Reichenbergi kiállításon vásárolt angol és cseh női és férfi szövetek. Híres sepsiszentgyörgyi

gyártmányok, u. m.:
156 cm. széles tiszta len-lepedő, vásznak, szőttesek, ágy- és asztalneműek,

törülközők, tartós függönyök, ágyterítők stb. apróbb ajándéktárgyak kaphatók szolid árban

LÖBL B. Bulevardul Regele Ferdinánd (Kossuth-u.) 25 sz.

Karácsonyi occasio!

Ki az ünnepeket kellemesen, családi körben akarja eltölteni, italszükségletét okvetlenül a

Lapka Henrik

mintaszerűen berendezett raktárából vásárolja, a hol a következő italok állandóan a legolcsóbb gyári árban szerezhethők be:

Francia módszer szerint gyártott
valódi Andrényi pezsgő
valódi Rácürmös
valódi édes must
valódi Xüküllömenti Leányka bor
valódi Xüküllömenti Rizling bor
valódi Xüküllömenti Asztali bor
Eredeti angol Jamaica tea-rum
eredeti *** Cognac

Jó hírű brassói Cell-féle

Crém-likörök:

Benediktiner	Amádó Améró
Altvafer	Marascino di Zara
Cointreau	Barack
Cacao	Narancs
Curacao	Meggyeszsz
Chokoládé tojáscrem	Vanília
Kávé	Gyomorrendező
Griotte	Császárkörte
Chartreuse	Köményes

Viszonteladóknek kedvezményes ár.

Tisztelettel:

Lapka Henrik

bor, szesz, édesített italok nagyraktára
Str. Reg. Elisaveta (Bethlen-u.) 24. sz.

Egy egészen új állapotban levő
eszma zsevrőbőr szárral eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

Az Első Székelyudvarhelyi Börgyár Részv.-Társaság BŐRÜZLETÉBEN

a Florián-féle házban mindenféle bőrök, talpak s a bőrüzlet keretébe tartozó cikkek úgy nagyban, mint kicsinyben a legelőnyösebb árban kaphatók.

Sürgősen eladó ház és üzlet
Str. Printul Mircea (Petőfi-utca) 31. szám.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy szitakötő-műhelyemet

Str. Cloșca (Attila-utca) 32. szám alatt megnyitottam, hol mindenféle sziták állandóan raktáron kaphatók jutányos áron. Javításokat is elvállalok. Szíves pártfogást kér,

tisztelettel:

Szabó András.

Hirdetmény.

Zetelaka község határán a vadászati jog 1922 január 1 től 1928 dec. 31 ig, az 1922 január 8-án d. u. 2 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbe adatik és pedig: a község tulajdonát képező terület 100 Leu kikiáltási árban. A közbirtokosság tulajdonát képező 1-ső részlet 500 Leu, a 2 ik részlet 500 Leu, a 3 ik részlet 500 Leu kikiáltási árban. A templom tulajdonát képező 100 Leu és a községi iskola tulajdonát képező 50 Leu kikiáltási áron. Feltételek a közbirtokossági jegyzőnél megtekinthetők.

Zetelaka, 1921 december 13.

Szabó Lajos, kb. elnök.

Karácsonyi könyvujdonság.

Megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magduska meséskönyve.

A legbájosabb és egyben tanulságos új gyermekmesék 8-14 év közti leányok és fiúk részére. A finom papíron nagy, tiszta betűkkel nyomtatott 160 oldalas, kemény táblába, vászonsarokkal kötött könyv bolti ára 28 leu. — A pénz előleges beklüldése esetén bérmentve küldi a szerző: Dr. *Ikafalvi Diénes Jenő*, Kézdivásárhely. Ismételadóknek engedmény.

Uj üzlet! Olcsó árak!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy

üzletemet Eötvös-u. 1. szám alatt megnyitottam,

hol újonnan Bécsből érkezett gyolcsok, zefírek, párnahuzatok, parketok, szőttesek, fejkendők, harisnyák és mindennemű rövid-árak a legolcsóbb áron szerezhethők be. Fehérnemű-hímzést olcsón vállalok.

Tisztelettel: **Schwächter Jenő.**

KARÁCSONYI CUKORKÁK

szaloncukor és finom teasütemény legolcsóbb árban és legjobb minőségben csakis a

SZILÁGYI-cukrászdában szerezhethők be. — **Bul. Regele Ferdinánd (Kossuth-u.) 22. sz.**

Karácsonyi ünnepekre

a szombatfaivi vashíd mellett, Str. Printul Mircea (Petőfi-u.) 38. sz. a

LEBOVITS GÉZA

vegyeskereskedésében kapható olcsó gyári raktári áron a legjobb Szőlősi-féle finomított szesz, tea-rum, fenyővíz, finom likörök és gyümölcs-pálinkák. — A vevőközönség szíves pártfogását kéri tisztelettel **Lebovits Géza.**

Szifgyártó-üzlet

Odorheiu-Székelyudvarhely, Str. Principessa
Elisaveta (Bethlen-u.) 49. sz. alatt.

Tisztelettel értesitem egy a helybeli, mint a vidéki gazdaközönséget, hogy

szifgyártó-műhelyemet

kibővítettem. Raktáron tartok és rendelésre készítek a legjobb anyagból mindennemű igás- és kocsihozó lószerszámot, ajánlom kitűnő préselt lábszárvédőimet a legjutányosabb árban. Elvállalok minden e szakmába vágó javításokat, pontosan, gyorsan és olcsón.

Tisztelettel **SZÓKE ISTVÁN,** szifgyártó

Megkezdődött a karácsonyi vásár **Hirsch Rudolf** divatüzletében
Olcsó árak!

Összes raktáron levő áruk, u. m.: férfi és női posztó, barchetok, flanellek, kretonok, zefírek, harisnyák, nyakkendők és kötött női kabátok csak ezen a héten, míg a készlet tart, olcsó árak mellett lesznek elárusítva.